

A dokumentumfilm mint az önreprezentáció eszköze

A Profilantrop Egyesület interjúja egy indonéziai filmes projekt, az In-Docs munkatársával

A hagyományos helyzet egy etnológiai, kulturális antropológiai kutatásnál az, hogy a kutató ismeri a dokumentálás, ismeretszerzés és -közvetítés módszereit, az adatközlő pedig ismeri saját kultúrájának jelenségeit, közösségének szokásait, problémáit – mindazt, ami a kívülálló, az idegen számára érdekes vagy tanulságos lehet. Az ismeretek az adatközlőtől a kutatóhoz áramlanak, aki saját tudását felhasználva ezekből olyan produktumokat (tanulmányt, dokumentumfilmet) alkot, melyek a harmadik fél, azaz a közönség számára befogadható módon közvetítik az információkat.

Mi történik, ha megfordítjuk az ismeretek áramlásának irányát a „kutató” és a „kutatott” közt? Ha a dokumentációs ismereteket és technikát bocsátjuk a vizsgált közösség tagjainak rendelkezésére?

Egészen más az a megközelítés, ha úgy „kap szót” a kutatás tárgya, hogy ő mutatja be saját világát, ő fogalmazhatja meg problémáit. Az „önetnográfia” módszere valami ilyesmiről szól. A filmek elkészítéséhez szükséges gyakorlati tudás a technikai fejlődésnek köszönhetően egyre egyszerűbbé vált, ma már a videokamera teljesen hétköznapi fogyasztási cikk, sőt a legtöbb mobiltelefon is képes mozgóképrögzítésre. Azonban a filmesek, a kutatók részéről is attitűdváltásra van szükség ahhoz, hogy részt vegyenek egy ilyen folyamatban, hiszen a szakmai önérték, a „dokumentáló” szerepébe való beleragadás komoly gátló tényezőként jelentkezhet. Pedig, amint azt látni fogjuk, az öndokumentarista műfaj nagyfokú együttműködést igényel a kívülről érkezők (kutatók, filmesek) és a közösség tagjai részéről. Az ötlet, a kezdeményezés általában kívülről érkezik, ahogy a dokumentumfilm tudás és ismeret is, ami elengedhetetlen a filmek létrejöttéhez. Lényeges eltérés azonban, hogy a közösség tagjai nem egy kívülálló (ráadásul kamerás kívülálló) előtt kell hogy megnyíljanak, természetesen viselkedjenek, őszintén beszéljenek, hanem egy rokonuk, ismerősük vagy falubelijük – mindenképp egy „belső ember” előtt.

Jelen cikkben egy konkrét példa alapján járjuk körül a témát, egy Indonéziában több éve zajló projektet részletesen megismerve. 2009 novemberében a Profilantrop Egyesület meghívására Magyarországra látogatott Sofia Setyorini, az egyik legelismertebb indonéz dokumentumfilm civil szervezet, a jakartai székhelyű *In-Docs* munkatársa, hogy megismertesse az érdeklődőket munkájuk folyamatával és eredményeivel, illetve bemutasson néhány dokumentumfilmet. A részt vevő érdeklődők és szakmabeliek (médiatanárok, antropológusok, filmes szakemberek) érdekesnek és inspirálónak találták a projektet és a bemutatott filmeket. Az adott keretek szűkre szabták a mélyebb megismerés lehetőségét, ezért döntöttünk úgy, hogy a megkezdett párbeszédet táv-

interjú formájában folytatjuk az interneten. Alább olvasható ezen beszélgetések, levelezés szerkesztett változata.

Kik is vagytok, és honnan indult, miről szól az In-Docs?

A *Független Filmesek Indonéz Társasága* (YMMFI) 2002-ben indította el az *In-Docs* nevű speciális programot, mely kifejezetten a dokumentumfilmek műfajára fókuszál. A program célja, missziója a társadalmi tudatosság és felelősségvállalás növelése a dokumentumfilm mint médium segítségével. Ennek megfelelően az *In-Docs* célközönségét a helyi közösségek (mint fogyasztók, befogadók, nézők) és a filmkészítők alkotják. A filmvetítéssel és a bemutatott alkotások megvitatásával foglalkozó *screenDocs!*, illetve a dokumentumfilmek DVD-n történő megjelentetését menedzselő *DocuBox* segítségével az *In-Docs* a dokumentumfilm mint műfaj szélesebb körben való elismerését célozza meg, illetve a társadalmi problémák bemutatásában, valamint a lehetséges változások elérésében játszott fontos szerepére kíván rávilágítani. Az *In-Docs* a különböző képzési programok – mint a filmes workshopok és szakmai tréningek tartására létrejött *KickStart!* vagy a filmkészítők mentorálását célzó *DOClinic* – által a leendő dokumentumfilm-készítők kiképzését, illetve a már tapasztaltabb filmkészítők szakmai tudásának elmélyítését, fejlesztését is igyekszik biztosítani. A színvonalas és a közönség által is élvezhető dokumentumfilmek létrejöttéhez és forgalmazásához az imént felsorolt erőforrások és eszközök elengedhetetlenek bizonyulnak.

Ez elég változatos szolgáltatási palettát jelent a filmkészítők számára. Mi a helyzet azokkal, akik nem filmesek?

Az egyik legizgalmasabb programunk, a *Kickstart!* éppen nekik szól. Ez 2004-ben indult, az *In-Docs* és a jakartai *Indonéz Egyetem Politika- és Társadalomtudományi Karának (Fakultas Ilmu Sosial & Ilmu Politik Universitas Indonesia, FISIP-UI)*, valamint a *Jakartai Művészeti Intézet Film- és Televízió Karának (Fakultas Film dan Televisi Institut Kesenian Jakarta, IKJ)* együttműködésében. Kifejezetten olyan fiatalok számára találtuk ki, akik még nem készítettek dokumentumfilmet, és a program nélkül valószínűleg soha nem is lett volna erre lehetőségük. 2006 óta hangsúlyt fektetünk arra, hogy az ország azon régióiban szervezzük meg a programot, ahol érdeklődnek a dokumentumfilmek készítése iránt, ám nem hozzáférhetők olyan kedvező feltételek és lehetőségek, mint a fővárosban, Jakartában vagy más nagyvárosokban, például Jogjakartában. Ezzel szeretnénk lehetőséget kínálni a tehetséges fiataloknak a tanulásra, megmutatkozásra és önmaguk kipróbálására a dokumentumfilm-készítés területén.

A fiatal korosztályt megcélzó *KickStart!* program fő célja, hogy a dokumentumfilmes műfaj megismerésében, felhasználásában és kiaknázásában segítse az arra nyitott fiatalokat. Az intenzív képzés kiválasztott résztvevői alapos felkészítést kapnak: megélik, végigcsinálják a filmkészítés teljes folyamatát, beletanulnak annak minden fázisába az ötleteléstől a megelőző kutatómunkán, majd a konkrét filmezésen, képrögzítésen át egészen az utómunkálatokig, a nyersanyag összevágásáig. Tehát az elméleti alapok elsajátításával párhuzamosan a fiatalok a gyakorlatban azonnal alkalmazhatják megszerzett tudásukat, és elkészíthetik első saját dokumentumfilmjüket – mindezt elismert filmes szakemberek mentori támogatásával. A projekt során megszólítjuk, kiképezzük a fiatalokat, segítünk nekik saját ötleteik megvalósításában, megmutatjuk az utat, melyet bejárva képessé válnak nemcsak kulturális, társadalmi jelenségek, problémák felfedezésére, hanem azok bemutatására, filmalkotásokká fogalmazására is.

Miért éreztétek szükségesnek egy ilyen program elindítását?

Hiszünk a dokumentumfilm műfajában és abban, hogy változást generálhat mind az alkotók, mind a bemutatott jelenségek, a közösség szempontjából. Úgy tekintünk saját jártasságunkra, a filmesszakma fogásaira, illetve kapcsolatrendszerünkre, mint olyan értékekre, melyeket azáltal tudunk megsokszorozni, hogy megosztjuk tehetséges emberekkel, ezzel teremtve lehetőséget kiváló alkotások megszületésére. Növelni szeretnénk az indonéz készítésű dokumentumfilmek mennyiségét, és javítani a minőségüket, nemcsak azzal, hogy átadjuk az ehhez szükséges alapvető ismereteket, hanem azzal is, hogy segítjük a probléma meglátásához nélkülözhetetlen nyitottság kialakulását, és hangsúlyt fektetünk a téma iránti érzékenység létrejöttére. A dokumentumfilm ismeretterjesztő funkciója, az hogy az elkészült filmek eljussanak a „fogyasztókig”, a befogadóig, nagyon fontos számunkra.

Ez folyamatosan zajló képzés?

Nem, évente egyszer hirdetjük meg ezt a programot. 2004 óta összesen öt workshopot tarthattunk, öt különböző városban – a fővárosban, Jakartában, Yogyakartában (Közép-Jáva), Denpasarban (Bali), Makassarban (Dél-Sulawesi) és Surabayaiban (Ke-

let-Jáva). Az öt év alatt összesen huszonnégy dokumentumfilm született a workshopok eredményeként.

Minden évben más helyszínen valósítjátok meg a programot?

Igen, eddig minden évben más-más helyszínt választottunk. Indonézia egy óriási szigetvilág, számtalan változatos kultúrával. Igyekszünk olyan szigeteket, városokat kiválasztani, ahol komolyabb érdeklődésre számíthatunk, de mint említettem, fontos szempont, hogy kevésbé gazdag lehetőségekkel bíró területekre jussunk el.

Kiválasztottátok a helyszínt. Hogyan kezdtek hozzá a program megvalósításához, és egyáltalán, hogyan képzeljük el a munkátokat?

Először láthatóvá kell válnunk, el kell juttassuk az üzenetet a célcsoport tagjaihoz: „Itt ez a lehetőség, tessék jelentkezni!” Egy sajtókonferenciával indítunk, amelyre az In-Docs és helyi partnere meghívják a nyomtatott és elektronikus sajtó munkatársait, a helyi művészeti, filmes társulások tagjait. Ezt követően filmes levelezési listákon hirdetjük a programot, illetve plakát- és szórólapkampányt szervezünk a fiatalok megszólítására az iskolákban és a fiatalok által látogatott helyeken. Törekszünk rá, hogy jelen legyünk a helyi médiában, a városi televízióban is reklámozzuk az eseményt, illetve ha alkalmunk nyílik rá, személyesen is megjelenünk a tv-ben és a rádióban, hogy részvételre ösztönözzük a fiatalokat. A felhívás közzététele után fogadjuk a jelentkezők pályázati anyagát, melyet a pályázók e-mailben küldhetnek el nekünk.

E-mailben? Ezek szerint ez nem jelent akadályt számítógép, internetellátottság szempontjából Indonéziában?

Nálunk, Indonéziában a fiatalok döntő többsége – főleg azokon a részeken, ahova eljutunk a projektünk kapcsán – használ internetet, van e-mail címe, rendszeresen jelen van közösségi oldalakon, stb. Viszont ez nem jelenti azt, hogy rendelkezne számítógéppel, sokkal inkább jellemző a közösségi internethasználat, az olcsó internetkávézók minden utcákon megtalálhatók, és legtöbbször zsúfolásig tele vannak. A számítógépet és az internetkapcsolatot nem birtokolják, csak használják a fiatalok, de ez elég is. Egy tál rizs áráért egy órát internetezhetünk akár szélessávú elérést biztosító helyeken. Tehát nem gondoljuk, hogy amiatt kizorulna valaki, hogy e-mailben kell jelentkezni. A folyamat során a későbbiekben egyébként is digitális eszközöket kell majd használniuk, így nulla tudással éppen hogy nem lehet belevágni. Az alapfokú számítógépes ismeret nem része a képzésünknek.

Kik pályázhatnak?

Főiskolai hallgatók, egyetemisták, illetve a 18–35 év közötti korosztályból bárki, aki érettségivel rendelkezik, és már végzett valamilyen kutatást az általa lefilmezni kívánt témában.

Hogyan történik a kiválasztás?

Két lépcsőben: a beérkezett pályamunkák közül kiválasztjuk az esélyes pályázókat, akiket ezt követően személyes interjúra is behívunk. Kétféle szerepre lehet jelentkezni: kutatónak és operatőrnek.

Azoknak, akik a rendezői (illetve kutatói) szerepet szeretnék megpályázni, elsősorban a filmjük leendő témájában való jártasságot, a kutatási problémához való közeli, lehetőleg minél bennfentesebb viszonyukat kell bizonyítaniuk. Elvárjuk, hogy minimális szinten tisztában legyenek a filmkészítés alapvető fogalmaival, de a fő hangsúly az általuk vezényelt kutatómunkán van. Az *In-Docs* általában kétfős kutatói csoportok felállítását szokta javasolni. A kutatók/leendő rendezők kiválasztása tehát az alábbi kritériumok szerint történik: a téma, a témában rejlő vizuális, képi megjelenítés lehetőségei, a bemutatandó problémában, témában való jártasság, elmélyültség, érintettség mértéke.

Az operatőri posztra jelentkezőknek készségi szinten kell ismerniük legalább a handycam használatát. 2009 óta a *Kickstart!* új szabályai értelmében szükségessé vált, hogy az operatőr haladó ismereteit bizonyítsa filmes kamera vagy digitális kézikamera kezelésében. A leendő operatőrök kiválasztásában a képszerkesztési és -világítási megoldások használata hangsúlyos szerepet kap.

Az előszűrést követően a személyes beszélgetések során választjuk ki a négy nyertes csapatot, azaz a négy rendezőt és a négy operatőrt. Fontos annak megemlítése, hogy mindkét posztra csak olyanok jelentkezhetnek, akik a workshop színhelyéül szolgáló településen vagy annak környékén élnek.

Hogyan zajlik maga a workshop?

A *KickStart!* program résztvevőit igyekszünk alaposan felkészíteni, megismertetni velük a dokumentumfilm-készítés folyamatát, annak összes fázisát: az alapötlet kidolgozásától a forgatást megelőző kutatási fázison át egészen az utómunkáig. Ugyanakkor biztosítjuk számukra a megfelelő technikai háttérrel (kamera, mikrofon, számítógép stb.) és feltételeket, elismert filmes szakemberek segítségével, illetve álljuk a képzés és filmezés, étkezés, szállás, utazás költségeit is.

A konkrét munkának négy fő fázisa van:

1. workshop,
2. kutatás,
3. forgatás és
4. utómunkák.

Workshop

Időtartam: 6 nap

Fejlesztő-, felkészítőműhely

A résztvevők számára biztosított anyagok és a képzési tematika tartalmazzák a dokumentumfilm elméletét, a műfaji megkötésekre vonatkozó elméleti alapok megismerését. Főbb témacsoportok: a legfontosabb kritériumok tisztázása, a kutatás elméleti és gyakorlati problémáinak megbeszélése, a film témája, tárgya, a téma rögzítésének, bemutatásának módszerei.

A workshopokat a szálláshelyünk előadótermében vagy valamely helyi civil szervezet irodájában tartjuk. Minden esetben bevonunk a szervezésbe helyi partnereket is, akik általában a helyi filmes közösség tagjai közül kerülnek ki.

Produkción műhely

Itt a forgatókönyvírással, a finanszírozás kérdéseivel, a vizuális megjelenítés szabályszerűségeivel, vágási alapismeretekkel foglalkozunk, illetve az optimális technikai megoldások megtalálásával. Ekkor készül el a forgatás pontos terve is, eszközigénnyel stb.

Kutatás

Időtartam: 7 nap

Annak érdekében, hogy pontosabban körvonalazódjon a film alapötlete és témája, a filmkészítők a megismert kutatási és dokumentumfilm-készítési szempontokat becsatornázzák munkájukba, ezek segítségével újragondolják eredeti elképzeléseiket, és újabb kutatásokat végeznek ezek ismeretében.

Forgatás

Időtartam: összesen 10 nap (3 nap terepszemle + 7 nap forgatás)

Négy forgatócsoport alakul a négy filmhez, melyek összetétele: egy vagy két rendező/kutató és egy operatőr. Minden esetben két mentor is segíti, támogatja a munkájukat. Háromnapos terepszemle, próbaforgatások előzik meg az interjúk, vágóképek rögzítését, dokumentumok archiválását.

Utómunkák

Időtartam: összesen 22 nap (10 nap szkriptelés [a film nyersanyag katalogizálása], 12 nap vágás)

A vágás szakemberek segítségével, az ő irányításukkal zajlik. Valójában a részt vevő fiatalok szerkesztői a filmeknek, az ő utasításaik alapján profi vágók rakják össze a nyersanyagokból a kész alkotásokat. Mind az operatőrök, mind a rendezők elsajátíthatják a vágási ismereteket is, ha szeretnék, de ez nem elvárás a programban.

Van-e bármilyen megkötés a filmek hosszát illetően?

Igen, a filmek minimum tizenöt és maximum harmincpercesek lehetnek.

Miután elkészültek a filmek, mi történik?

A célunk, hogy minél többen láthassák őket. Természetesen először a program helyszínén mutatjuk be a filmeket. A sajtóvetítést követően ismét promóciós tevékenységbe kezdünk az adott városban: a plakátok, szórólapok terjesztésén kívül esetenként kétperces reklámra is lehetőségünk nyílik a helyi tv-ben. Ekkor már nem a programot, hanem a filmek nyilvános vetítését népszerűsítjük. A *KickStart!* egy-egy nyilvános premierjén általában több mint 250 néző vett részt: iskolások, egyetemisták, filmesek, helyi művészek, értelmiség, a sajtó képviselői, helyi lakosok. Ezt szép eredménynek tartjuk, úgy tűnik, munkánkkal tényleg sikerül megszólítani az adott közösséget.

De nemcsak a helyszínen vetítjük a filmeket, a program lezárultával sem süllyesztjük a fiók mélyére őket, hanem járjuk velük az országot, a nagyobb városokban minden évben tartunk vetítéseket a legfrissebb *KickStart!* filmekből, illetve az előző évek legnépszerűbb alkotásaiból. Ezenkívül szerepeltetjük őket a *screenDocs!*-vetítéseken (a többi *In-Docs*-projekt során készült filmmel együtt), illetve igyekszünk más filmfesztiválokra is benevezni őket Indonéziában és külföldön.

Ugyanakkor a *DocuBox* programunk keretében készített DVD-s dokumentumfilm-válogatásokra is felkerülnek, így bárki számára elérhetővé válnak. Csak a 2006-os és 2007-es *KickStart!*-filmeket tartalmazó DVD-nkből több mint kétezer darabot küldtünk ki az érdeklődőknek Indonézia-szerte. (Anyagi lehetőségeink függvényében minden évben legalább ezer példány *DocuBox*-kiadású DVD-t készítünk.) Felkészültünk a filmek Indonézián kívüli terjesztésére is: a külföldi oktatási intézmények, civil szerveze-

tek, a dokumentumfilmek iránt érdeklődő magánszemélyek igényeinek eleget téve a filmeket angolul feliratozzuk.

A DocuBoxnak, azaz az *In-Docs* dokumentumfilmjeinek DVD-n való megjelentetésével és forgalmazásával foglalkozó programjának köszönhetően a filmekhez bárki hozzájuthat egész Indonéziában.

Hogyan képzeljük el a projekt pénzügyi hátterét?

Korábban a *KickStart!* teljes mértékben külső támogatásból tartotta fenn magát. Ez leginkább külföldi forrásokat jelentett, mint a *Ford Alapítvány*, illetve a holland *Hivos Intézet* (Humanista Intézet az Együttműködés Fejlesztéséért). Az *In-Docs* a program fenntarthatósága érdekében újabban igyekszik egyéb potenciális pénzügyi forrásokat felderíteni, például helyi önkormányzatoknál vagy civil szervezeteknél.

Milyen nehézségekkel találkozhatnak munka közben? Akadnak-e olyan tipikus szervezeti, hatósági, kulturális, személyes problémák, melyek hátráltatják a munkát?

A dokumentumfilm mint médium, műfaj egyelőre nem túl népszerű Indonéziában. Például egy játékfilmes workshopra mindig sokkal könnyebb résztvevőket toborozni, mint egy dokumentumfilmre. Ugyanakkor bizonyos régiókban nem könnyű közel

férközni a helyiekhez, rávenni őket, hogy működjenek együtt velünk, engedjék, hogy filmre vegyük őket, különösképp akkor, ha a rendező kényesebb témát feszeget, mint amilyen mondjuk a vallás vagy a lappangó etnikai feszültségek.

Milyen visszajelzéseket kaptok a közönségtől?

Indonéziai közönségünk jelentős része meglepődve tapasztalta, hogy a dokumentumfilm olyan izgalmas műfaj, amelyet érdemes nézni, amely nemcsak a természetről, egzotikus helyekről, furcsa állatokról szólhat, hanem olyan témákról is, melyek őt is közelebről érintik. Sokan felismerték, hogy ez a műfaj fontos forrása lehet Indonéziában az információszerzésnek, a tájékozódásnak különféle társadalmi, kulturális kérdésekről.

A közönség szemléletformálása, a dokumentumfilm műfajának népszerűsítése terén ezek szerint komoly sikereitek vannak. Volt-e arra példa, hogy valahol közvetlen hatást váltott ki egy elkészült alkotás a helyi közösségben, vagy valamely bemutatott probléma megoldásához hozzásegített?

Igen, nagy örömünkre többször is előfordult ilyen. Az egyik kedvencem, az *Uang Naik (Hozomány)* esetét emelném ki. Arról szól, hogy egy dél-sulawesi közösségben a „menyasszonypénz” szokása nagyon erősen jelen van, és rettentően megnehezíti a fiatalok életét. Presztízskérdést csinálnak abból, hogy kinek a lánya mennyiért „kelt el”, sőt a lányok maguk is tisztában vannak a pénzben kifejezhető értékükkel, amely alatt nem kelhetnek el, csak a családot érintő komoly társadalmi presztízsvesztés árán. A nagyon személyes, akár intimnek is mondható filmből megismerjük egy pár szakítását, a fiú küzdelmeit, hogy pénzt szerezhessen, és a szívszorogató kudarcot, amikor, bár nagyon szeretik egymást, szakítaniuk kell, mert a lány nem adhatja alább, a „komolytalan kérő” viszont képtelen összeszedni a szükséges összeget. Végül is mindenki veszít, és boldogtalan a történetek miatt – a családot is beleértve, hiszen ez a tradíció számukra is kényszerítőerő, mely alól nem vonhatják ki magukat.

Amikor levetítettük a filmet, bár nem terveztük előre, beszélgetés alakult ki, a résztvevők felhozták saját életük történeteit, láthatóan megérintette őket a film. A téma a vetítés után is napirenden maradt, érezhetően megbolydult a közösség attól, hogy valaki kimondta, megtapasztalhatóan bemutatta a lappangó problémát. Aztán helyi közösségi és vallási vezetők is bekapcsolódtak a párbeszédbe, és közösen próbáltak új válaszokat találni, megoldásokat keresni. Persze egy szokás nem változik meg egyik nappól a másikra, de a folyamat elindult, és ez egyértelműen a filmnek köszönhető.

Mi az a legnagyobb eredmény vagy legnagyobb siker, amelyre büszkék vagytok?

Mára jó néhány érdeklődőt sikerült közvetlenül bevonni, beavatni a filmkészítés rejtelmeibe, illetve az elmúlt öt évben egyre több és több ember érdeklődését tudtuk felkelteni a dokumentumfilmek iránt. Ezek az elért eredmények további lehetőségeket generáltak, például amikor 2005-ben az *In-Does*nak sikerült becsempésznie az indonéz dokumentumfilmeket a nemzeti tv-állomás műsorába. Együttműködésbe kezdtünk a

Metro Tv-vel, és közösen elindítottunk egy (a *KickStart!* által ihletett és róla modellezett) országos dokumentumfilmes képzést és versenyt, az *Eagle Award(s) Documentary Competition*. Négyéves megállapodást írtunk alá, melyben a Metro Tv vállalja a program finanszírozását, az *In-Does* pedig a workshopokért és a produkciós munkálatokért felel. Fontos annak kiemelése, hogy néhány résztvevőnk, filmkészítőnk életére, szakmai karrierjére is pozitív hatással van ez a program: sokan közülük filmes, produkciós vállalatoknál helyezkedtek el, vagy filmkészítést tanítanak a helyi közösségekben.

Számodra személyesen mit jelent a részvétel ebben a programban?

Egyrészt örömmel tölt el ennek a sok tehetséges fiatalnak a látványa, aki általunk jut új lehetőségekhez, és adottságai kibontakoztatásához, ugyanakkor rengeteget tanulok általuk a saját országomról és az indonéz emberekről. A legtöbb film új ismereteket, pluszinformációkat nyújtott számomra a helyi kultúrákról, közösségekről és azok problémáiról, értékeiről, életéről. Sok új dolgot tudtam meg a dokumentumfilmek közvetítésével – számomra ezek a filmek ablakot jelentenek a világra.

A Magyarországon vetített filmek rövid ismertetése

Kepala Sekolahku Pemulung (Kukás az igazgatónk) – 17 perc

Jakarta, Indonézia fővárosa kapja a legnagyobb részét az ország költségvetésének, beleértve az oktatásra szánt állami támogatást is. Azért, hogy családja szükségleteinek eleget tegyen, Mahmud, a Madrasah Tsnawiyah iskola igazgatója egy másik munkát is végez: gyűjti, szelektálja és eladja a szemetet. Ez a fajta munka különböző véleményeket vált ki iskolai kollégái körében.

Little Jockey (A kis zsoké) – 20 perc

A Sumbawa szigetén élő emberek körében a hagyományos lóversenyzés ma is a legnépszerűbb sportnak számít. A zsokék mindig gyerekek, akiknek sorsa nagyban különbözik azokétól, akik a lovakat birtokolják. A kis zsokéknak vad lovakon kell lovagolniuk, nyereg és mindenféle védőfelszerelés, például cipő, sisak nélkül. Munkájukért minimális fizetséget kapnak. A film olykor megrendítő kockái a lóverseny világába kalauzolnak el minket, megmutatva a szerencsejáték kockázatát, a győzelem és a kudarc természetét.

Musisi Mencari Status (Egy zenész státusa) – 21 perc

Leo állandó tagja a híres Tani Maju zenekarnak, amely Malangból származik. A zenekar ünnevelt státusa ellenére Leo szülei úgy gondolják, hogy nem szerencsés, ha valaki a zenélést választja szakmájának. A helyzet sokkal bonyolultabbá vált, amikor kiderült, hogy Leo barátnőjének szülei is ugyanígy gondolkodnak. Hogy szerelmi története ne érjen véget, Leo úgy döntött, hogy részmunkaidős állást vállal, tanít.

Uang Naik (A hozomány) – 28 perc

A házasságkötéshez bizony nem mindig elég, hogy szeretünk valakit, aki viszontszeret. Riónak, a makasari fiatalembernek nem sikerül feleségül vennie szerelmét, mert nem tud annyi pénzt összegyűjteni, amennyit kedvese családja elvár.

Az interjút Mester Attila és Urbán Szibilla készítette Sofia Setyorinivel